

IZ KRUGA
DEKADA BOSNIJAKA

СВЕТИСЛАВ ПЛАВШИЋ

ИСТОРИЈА ОТКРИЋА И ПРОУЧАВАЊА
ПАНЧИЋЕВЕ ОМОРИКЕ

СЕПАРАТНИ ОТИСАК

из

»ГЛАСНИКА ЗЕМАЉСКОГ МУЗЕЈА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ«

XLIX. 1937. Свеска за природне науке (Стр. 35—48)

IZ KNJIŽNICE:
DEK. PLA VOŠNJAKA.

Историја открића и проучавања Панчићеве оморице

Написао

Светислав Плавшић

Die Geschichte der Entdeckung und Erforschung von *Picea Omorica* Panč.

Von

Svetislav Plavšić

I

Путујући кроз ужички срез, Панчић је још 1855 године чуо да у том крају расте једно дрво слично јели, а зове се оморица. Године 1865 он је добио и неколико грана тога дрвета, па је одмах видео да оно није идентично са јелом, већ да је више сродно смрчи (*Picea excelsa*). Али како још није имао његова плода, није могао одмах тада са тим својим открићем да изиђе у јавност. Истом 1875 год., путујући опет кроз ужички крај, наиђе он први пут на оморику код села Заовине. Тај први његов сусрет са оморицом оставио је на Панчића, како сам вели, неизгладив утисак. Он је дуго задивљен посматрао њену витку и тамну круну, уверен одмах да је открио дотле у Европи непознато дрво.

Панчић само није знао да ли се ту ради о једној новој врсти четинара или о једном четинару који би могао бити истоветан са којом ван-европском врстом. Да би то питање решио, он се обрати на тада познате европске ботаничаре Е. Boissier-а у Женеви, С. Bolle-а у Берлину и Grisebach-а у Гетингену с молбом да му спреме примерке ван-европских *Picea*-врста и саветом помогну при решавању тога питања. И на основу тако добивеног материјала и сугестија са стране Панчић је већ 1876 год. објавио свој први рад о оморици, у 100 комада, тек толико да научни свет обавести да је на Балкану пронађен нови четинар. Ту он оморику крсти именом *Pinus Omorica*, пошто је тада био обичај да се и *Picea* врсте стављају под род *Pinus* и по њему именују. Уједно даје кратак морфолошки опис тога четинара и неколико речи о његовом открићу. Износи и своје мишљење да је оморица посебна *Picea*-врста, а не одлика кавкаске *Picea orientalis*, како је то мислио Grisebach и то своје мишљење саопштио

¹⁾ Pančić J.: Eine neue Konifere in den östlichen Alpen. Beograd, 1876.